

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

11-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 11 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Muxammadiev Akmal Ganievich

TOSH DAVRIDA KVARIS XOMASHYOSIDAN FOYDALANISH MASALASINI O'RGANISH 10-15

Xujaniyazov Uktam Yeshbayevich

MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA MADANIYAT SOHALARI RIVOJLANISHINING
ASOSIY TENDENSIYALARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) 16-21

Mo'minov Xusanboy Madaminjonovich, Xamidova Ominaxon

ANTIK TEATR 22-25

Ravshanov O'ktamali Rustam o'g'li

SOPOL IDISHLARDAGI EPIGRAFIKA 26-29

Elboyeva Shaxnoza

O'ZBEK OLIMLARI VA MUTAXASSISLARINING GLOBAL FAN
VA TEXNOLOGIYA RIVOJIGA TA'SIRI: TARIXDAN HOZIRGI 30-33

Esanova Nilufar

O'ZBEKISTONNING SANOAT SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASH SIYOSATI:
ILMIY ASOSLAR VA DOLZARB MASALALAR 34-38

Asadova Ra'no Baymanovna, Ashurova Qunduz Abduxoliq qizi

QASHQADARYO VILOYATIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING
RIVOJI (1990–2025): MANBALAR, MUAMMOLAR VA TENDENSIYALAR 39-42

Umarqulova Gulchiroy Fayzulla qizi

JIZZAX CHO'LLARINING O'ZLASHTIRILISHI VA MIRZACHO'L VA DO'STLIK
TUMANLARINING TASHKIL TOPISHI TARIXIDAN 43-47

Shirinova Nargiza Faxritdinbek qizi

XIX ASR IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARIDA TURKISTONDA
DORISHUNOSLIK AN'ANALARI TARIXIDAN 48-53

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Akbarov Husan O'zbekxonovich

BOG'DORCHILIK XO'JALIKLARINING ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGIGA
TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH 54-59

Asqarova Nargiza Ilhomxo'jayevna

KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING
ILG'OR XORIJ TAJRIBASI 60-67

Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li

MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING
ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA MUAMMOLARI 68-72

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Abilov O'rol Murodovich</i> OPTIMIZM-PESSIMIZMNING IJTIMOIIY VA GNOSEOLOGIK ASOSLARI	73-81
<i>Ismoilov Maxamadixon Isroilovich</i> AXLOQ VA FOYDA O'RTASIDAGI DIALEKTIKA: IQTISODIY RATSIONALIZMGA AKSIOLOGIK YONDASHUV	82-90
<i>Yuldashev Rustam Daniyrovich</i> YOSHLAR TARBIYASIDA DINIY-MA'RIFIY TUSHUNCHANING O'RNI VA AHAMIYATI	91-98
<i>Sagdullayeva Dilbar Shuxratovna</i> JAMOATCHILIK NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISHNING FALSAFIY JIHATLARI	99-105
<i>Narziyev Zubaydillo Ibodilloevich</i> AZIZIDDIN NASAFIYNING TASAVVUF ILMIGA OID QARASHLARINING METODOLOGIK TAHLILI	106-112
<i>Mamajonov Sanjarbek Hamrajonovich</i> SOTSIAL INJENERIYANING RIVOJLANISH TARIXI VA METODOLOGIYASI	113-118
<i>Rajabov Ilxom Mustafoevich</i> ZAMONAVIY TA'LIM PARADIGMALARI (RAQAMLI TA'LIM, KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV, UZLUKSIZ TA'LIM): IJTIMOIIY-FALSAFIY TAHLIL	119-123
<i>Toirov Ilxom</i> MADANIYAT VA KUNDALIK HAYOT DIALEKTIKASI	124-127
<i>Mamatnazarov Lazizbek To'raquliyevich</i> ZO'RAVONLIK IJTIMOIIY-XATARLI XULQ-ATVOR SIFATIDA: MAZMUNI VA MOHIYATI, OQIBATLARI	128-131
<i>Toxirov Abdumalik Ashurali o'g'li</i> MODERNIZATSIYA SHAROITIDA YOSHLAR AXLOQIY QADRIYATLARINING TRANSFORMATSION DINAMIKASI	132-136
<i>Нурмухамедова Севара Бадриддиновна</i> ВЛИЯНИЕ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ МОЛОДЕЖИ	137-141
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> YOSHLAR SALOMATLIGI VA IJTIMOIIY SHAKLLANISH: STRESS, DEPRESSIYA, RUHIY SALOMATLIK, JAMOATCHILIK VOSITASI SABOQLARI ...	142-145
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna</i> YOSHLAR MEHNAT MADANIYATI VA UNING JAMIYAT RIVOJIGA TA'SIRI	146-150
<i>Abdusalimov Abror Vali ug'li</i> MIRZO G'OLIB VA MUHAMMAD IQBOL IJODIDAGI FALSAFIY, MA'NAVIY VA BADIY MUSHTARAKLIK	151-158
<i>Maxmudov Izzatillo Ne'matilloevich</i> IJTIMOIIY ADOLAT: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI VA ZAMONAVIY TALQINI	159-163
<i>Aripov Alisher Sayfiddinovich</i> KORRUPSIYA TUSHUNCHASINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARI	164-167
<i>Xudoyqulov Shukrullo Sohibovich</i> O'ZBEKISTONDA YANGI TARAQQIYOT BOSQICHIDA YANGI MA'NAVIY MAKONNI YARATISH TAMOIYILLARI	168-172

<i>Ibrogimova Gulbaxor Eshmatmatovna</i> MA'NAVIY-AXLOQIY TANLOV TUSHUNCHASI VA UNING FALSAFIY MOHIYATI	173-176
--	---------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abduraxmonova Ra'no Kosimovna</i> NEMIS TILIDAGI DINIY MATNLARNING O'ZBEK TILIGA	177-182
<i>Abdusalimov Abdulaziz Abdumutal o'g'li</i> INGLIZ TILI MODAL FE'LLARINING TIPOLOGIK TALQINI	183-188
<i>Abduraximova Okila Gayratovna</i> ZAMONAVIY NEMIS TILIDA NEOLOGIZMLAR TIPOLOGIYASI VA TASNIFI	189-194
<i>Ubaydullayeva Umida Abdushukur qizi</i> TERMIN, TERMINOLOGIYA VA ULARNING YONDOSH TUSHUNCHALARGA MUNOSABATI	195-198
<i>Sayitqulova Zilola Xusniddin qizi</i> BADIY ASARLARDA PERSONAJLARARO MUNOSABATLARNING LINGVOMADANIY VA PRAGMATIK TAHLILI (O'ZBEK VA INGLIZ ADABIYOTI MISOLIDA).....	199-203
<i>Khodjayeva Khurshida Sharafitdinovna</i> LANGUAGE CHANGE AND THE EMERGENCE OF NEW LEXICAL UNITS IN THE DIGITAL ERA	204-209

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Реймбаев Абдулла Курбанбаевич</i> РАССУЖДЕНИЯ ОБ УГОЛОВНО-ПРАВОВОМ ПОНЯТИИ УЧАСТИЯ В ПРЕСТУПЛЕНИИ	210-215
<i>Sayfiddinov Aqliddin Anvarjon o'g'li</i> HUDUDLARNI IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY KENGASHLAR FAOLIYATINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH: RETROSPEKTIV TAHLIL	216-222
<i>Samandarova Feruza Baxromjon qizi</i> YASHIL DAVLAT XARIDLARI	223-229
<i>Rasulov Siroj Sodiq o'g'li</i> DAVLAT BOSHQARUVIDA ODILLIK PRINSIPI TALQINI	230-233
<i>Aslanov Sharafiddin Xayrullayevich</i> IQTISODIY JINOYATLARNING MAZMUN-MOHIYATI VA ULARNING OLDINI OLISH MEXANIZMLARI	234-238

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Akbarova Gulhayo Oybekovna</i> TA'LIM 5.0 KONSEPTSIYASI ASOSIDA "QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI" FANINI O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	239-246
<i>Sulaymanova Dildora Nazarovna</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KREATIV TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING ROLI	247-251

Aytmuratov Ajiniyaz Jumabay Uli

TALABALARNING MODELLASHTIRISHGA OID KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA
RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH 252-255

Najmetdinov Ma'ruf G'ayratovich

O'QUVCHILARNING SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDA
MULTIPLATFORMADAN FOYDALANISH METODIKASI MODEL 256-265

Javliyeva Shahnoza Bahodirovna

TA'LIM SIFATINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN O'QUV-TARBIYAVIY
JARAYONNI TASHKIL ETISH VA DIDAKTIK MATERIALLAR YARATISH
TEXNOLOGIYASI 266-269

Received: 10 October 2025
Accepted: 25 October 2025
Published: 2 November 2025

Article / Original Paper

MODERN TRENDS AND PROBLEMS OF DIGITALIZATION OF LOCAL GOVERNMENT BODIES

Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li

Head of the Kashkadarya Regional Inspectorate
of the information and telecommunications Supervision Inspectorate
under the Ministry of Digital Technologies of the Republic of Uzbekistan
E-mail: zafargis@umail.uz

Abstract. This article examines the relevance, modern trends, and challenges of digitalizing local government bodies. Digital transformation is viewed as a key factor in making public administration more efficient, transparent, and citizen-oriented. The study discusses the improvement of e-government systems, the integration of information technologies into local governance processes, ensuring data security, and enhancing the professional capacity of civil servants.

Keywords: digitalization, local governance, e-government, information technologies, public services, innovative management, openness and transparency, artificial intelligence.

MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA MUAMMOLARI

Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi
Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi
Qashqadaryo viloyat hududiy shu'bası boshlig'i

Annotatsiya. Ushbu maqola mahalliy davlat hokimiyati organlarini raqamlashtirishning dolzarbligi, zamonaviy tendensiyalari va bugungi kundagi mavjud muammolarini o'rganadi. Raqamli transformatsiya davlat boshqaruvini yanada samarali, shaffof va fuqarolarga davlat xizmatlarini oson va samarali qilishning asosiy omili sifatida qaralmoqda. Ushbu tadqiqotda elektron hukumat tizimlarini takomillashtirish, axborot texnologiyalarini mahalliy boshqaruv jarayonlariga integratsiya qilish, ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash, davlat xizmatchilarining kasbiy salohiyatini oshirish masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, mahalliy boshqaruv, elektron hukumat, axborot texnologiyalari, davlat xizmatlari, innovatsion boshqaruv, ochiqlik va shaffoflik, sun'iy intellekt.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I11Y2025N13>

Mavzuning dolzarbligi. So'nggi yillarda mahalliy davlat hokimiyati organlarini raqamlashtirish davlat sektorini isloh qilish va modernizatsiya qilishning asosiy tarkibiy qismiga aylandi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) jadal rivojlanishi davlat xizmatlarini ko'rsatish va mahalliy hokimiyat organlarining fuqarolar, korxonalar va boshqa muassasalar bilan o'zaro munosabatlarini o'zgartirdi. Raqamli transformatsiya ma'muriy samaradorlikni oshirish, shaffoflikni ta'minlash va davlat organlariga jamoatchilik ishonchini kuchaytirishga yordam beradi.

Mahalliy hukumatlar raqamli tashabbuslarni amalga oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi, chunki ular fuqarolarga eng yaqin ma'muriy darajadir va jamiyat ehtiyojlarini qondirish uchun bevosita javobgardir. Elektron hukumat platformalari, raqamli ma'lumotlar bazalari va avtomatlashtirilgan xizmat ko'rsatish tizimlarini joriy etish orqali mahalliy ma'muriyatlar xizmat ko'rsatish sifatini oshirishi, ma'muriy xarajatlarni kamaytirishi va qarorlar qabul qilish jarayonlarida fuqarolarning ishtirokini rag'batlantirishi mumkin.

Biroq, sezilarli yutuqlarga qaramay, mahalliy davlat hokimiyati organlarini raqamlashtirish bilan bog'liq bir qator doimiy muammolarga duch kelmoqda. Bunga texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, malakali IT-mutaxassislarning yetishmasligi, davlat xizmatchilari va fuqarolarning raqamli savodxonligining yetarli emasligi kiradi. Bundan tashqari, kiberxavfsizlik tahdidlari va ma'lumotlarni himoya qilish muammolari raqamli boshqaruvning ishonchligi va barqarorligiga jiddiy xavf tug'dirishda davom etmoqda.

Shu bois mahalliy davlat hokimiyati organlarini raqamlashtirishning zamonaviy tendensiyalari va muammolarini o'rganish dolzarb ahamiyatga ega. Ushbu omillarni tushunish siyosatchilar va amaliyotchilarga barqaror raqamli transformatsiya uchun samarali strategiyalarni ishlab chiqish imkonini beradi, bu esa texnologik taraqqiyot yanada inklyuziv, shaffof va sezgir mahalliy boshqaruvga olib kelishini ta'minlaydi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Mahalliy davlat hokimiyati organlarini raqamlashtirish zamonaviy davlat boshqaruvining asosiy mavzusiga aylandi, bu ma'lumotlarga asoslangan, shaffof va fuqarolarga yo'naltirilgan boshqaruvga global siljishni aks ettiradi. Mergel, Edelmann va Haug (2019) fikricha, raqamli boshqaruv nafaqat yangi texnologiyalarni o'zlashtirish, balki ma'muriy madaniyat, qarorlar qabul qilish va xizmatlar ko'rsatish modellarini chuqur o'zgartirishdir. [1]

Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan davlat operatsiyalari va fuqarolarning faolligini oshirish uchun AKTdan foydalanish sifatida belgilangan elektron hukumat konsepsiyasi davlat sektorini raqamlashtirishning asosi bo'lib qolmoqda. Bannister va Connolly elektron hukumatni muvaffaqiyatli joriy etish nafaqat texnologik tayyorgarlikka, balki institutsional islohotlarga, qonunchilik bazasiga va davlat xizmatchilarining raqamli kompetensiyasiga ham bog'liqligini ta'kidlaydi.

Mahalliy hokimiyat organlari bu jarayonda ayniqsa ahamiyatlidir, chunki ular fuqarolar bilan bevosita muloqot qiladilar va asosiy davlat xizmatlarini ko'rsatish uchun mas'uldirlar. Meijer va Bolivar mahalliy ma'muriyatlar milliy raqamli siyosatni aniq, jamiyat darajasidagi tashabbuslarga aylantirishda hal qiluvchi rol o'ynashini ta'kidlaydi. Biroq, Gil-Garsiya va Pardo ta'kidlaganidek, ko'pgina mahalliy hokimiyat organlari hali ham moliyaviy resurslarning yetarli emasligi, parchalangan axborot tizimlari va markaziy va mintaqaviy organlar o'rtasidagi muvofiqlashtirishning yo'qligi kabi cheklavlarga duch kelishmoqda.

Global miqyosda raqamli infratuzilmaga kirish notekisligicha qolmoqda. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, taxminan 2,6 milliard odam hali ham Internetga kirish imkoniga ega emas va 850 millionga yaqin odamda raqamli davlat xizmatlaridan foydalanishning asosiy komponentlari bo'lgan rasmiy identifikatsiyaning har qanday shakli yo'q. Ushbu raqamli tafovut kuchliroq ulanish, identifikatsiya tizimlari va inklyuziv raqamli siyosatlar zarurligini ta'kidlaydi.[2]

O'zbekistonda raqamli davlat boshqaruvi konsepsiyasi "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida faol amalga oshirilmoqda. Prezidentning PQ-6079 (2020) qaroriga muvofiq, barcha mahalliy davlat hokimiyati organlari zimmasiga elektron hukumat tizimini rivojlantirish, ochiq ma'lumotlar platformalarini kengaytirish, davlat xizmatlarini onlayn formatga o'tkazish vazifasi yuklangan. [3]

A.Rasulov va D.Rahimova kabi o'zbek olimlari O'zbekistonda raqamli boshqaruvning asosiy muammolarini axborot xavfsizligi muammolari, malakali kadrlar yetishmasligi, hududlar bo'yicha notekis internet infratuzilmasi va fuqarolarning raqamli savodxonlik darajasining pastligi sifatida belgilaydi. Shuningdek, ular mahalliy davlat hokimiyati organlarida sun'iy intellektga asoslangan ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlarini joriy etish ma'muriy jarayonlarning samaradorligi va shaffofligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligini ta'kidladilar.

Xalqaro tadqiqotchilarning fikricha, raqamli hukumatni shakllantirish nafaqat texnologiyalarni joriy etish, balki boshqaruv madaniyati va siyosiy jarayonlarda chuqur o'zgarishlarni amalga oshirishdir. Mergel, Edelmann and Haug raqamli hukumatni "boshqaruvning yangi paradigmasi" sifatida belgilaydi, bu orqali davlat institutlari fuqarolar bilan o'zaro munosabatlarida shaffoflik va ishonchni kuchaytiradi. Xuddi shunday, Dunleavy va boshqa olimlar "Raqamli davr boshqaruvi" konsepsiyasida avtomatlashtirish, ma'lumotlar integratsiyasi va fuqarolarga yo'naltirilgan boshqaruv yondashuvlari zamonaviy davlat boshqaruvi tizimlarining asosini tashkil etishini ta'kidlaydi. [4]

Jahon va o'zbek ilmiy adabiyotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya davlat boshqaruvini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishning asosiy omili hisoblanadi. Biroq, bu jarayon ko'pincha texnik, tashkiliy va ijtimoiy cheklovlar bilan murakkablashadi. Mahalliy davlat hokimiyati organlari faoliyatining asosiy ustuvor yo'nalishlari qatoriga raqamli infratuzilmani rivojlantirish, kiberxavfsizlikni kuchaytirish, inson resurslari salohiyatini oshirish va aholi o'rtasida raqamli savodxonlikni kengaytirish kiradi.

Muhokama va natijalar. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil yakuniga ko'ra davlat xizmatlarining 60 foizdan ortig'i elektron shaklda ko'rsatildi — 2020-yilga nisbatan qariyb ikki barobar ko'p. Shuningdek, mahalliy hokimliklar (hokimliklar)ning 85 foizi o'z faoliyatiga elektron hujjat aylanishi tizimini joriy qilgan. [5]

O'zbekistonning xalqaro reytingdagi o'rni ham yaxshilandi. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Elektron hukumatni rivojlantirish indeksida (EGDI) mamlakat 2022-yilda 69-o'rinni egallagan bo'lsa, 2024-yilga kelib 63-o'rinni egalladi. [6]

Bundan tashqari, OECD ning Government at a Glance 2025 hisobotida quyidagilar ko'rsatilgan:

OECD mamlakatlari bo'yicha Digital Government Index (DGI) o'rtacha balli 0,61 ni tashkil etadi. Bu indeks "digital by design" ("raqamli dizayn" ya'ni siyosat va xizmatlarni digital tamoyil bilan tashkil etish) bo'yicha eng yuqori o'rta ballga ega – ya'ni 0,68 ni. "Open by default" ("sukut bo'yicha ochiq" – ma'lumotlar, xizmatlar, jarayonlar ochiq bo'lish tamoyili) bo'yicha o'rtacha qiymat 0,53 ni, "Proactiveness" (foydalanuvchining ehtiyojini oldindan tanib xizmat ko'rsatish tamoyili) bo'yicha o'rtacha qiymat 0,57 ni tashkil etadi.[7]

Milliy miqyosda 2020-yilda O'zbekistonning 203 ta tuman va shaharlarida o'tkazilgan baholashda raqamlashtirishning turli darajalari aniqlandi: mahalliy hokimiyat organlarining

14 foizi “yaxshi” natijalarga erishgan, 29 foizi “qoniqarli”, 57 foizi esa “qoniqarsiz” deb baholangan. [8]

Umuman olganda, tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda mahalliy davlat hokimiyati organlarining raqamlashtirilishi davlat boshqaruvini yanada samarali, shaffof va fuqarolarga yo'naltirilgan tizimga aylantirish yo'lidagi hal qiluvchi qadamdir. Biroq, jarayon axborot xavfsizligi xavflari, malakali raqamli mutaxassislarining etishmasligi, mintaqaviy internet infratuzilmasining teng bo'lmaganligi va aholi o'rtasida raqamli savodxonlik darajasining pastligi kabi bir qator muammolarga duch kelishda davom etmoqda.

Xulosa. Mahalliy davlat hokimiyati organlarining raqamli transformatsiyasi yanada innovatsion, sezgir va shaffof boshqaruv tizimini shakllantirishning asosiy omiliga aylandi. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar raqamlashtirish nafaqat texnologik modernizatsiya, balki hukumatning fuqarolar, biznes va jamiyatlar bilan o'zaro munosabatlarini qayta belgilovchi strategik evolyutsiya ekanligini ko'rsatadi.

So'nggi yillarda elektron davlat xizmatlari ko'rsatishni kengaytirish va ma'muriy jarayonlarni avtomatlashtirish borasida sezilarli yutuqlarga erishildi. Hozirda mahalliy hokimiyat organlarining aksariyati elektron hujjat tizimlari orqali faoliyat yuritadi va ko'plab davlat xizmatlaridan raqamli foydalanish imkonini beradi. Ushbu natijalar hukumatning zamonaviy raqamli vositalarni kundalik ma'muriy amaliyotga integratsiyalash bo'yicha o'sib borayotgan salohiyatini ta'kidlaydi.

Shunga qaramay, raqamli o'tish notekisligicha qolmoqda. Raqamli infratuzilmada mintaqaviy nomutanosiblikning saqlanib qolishi, axborot texnologiyalari sohasida professional tajribaning cheklanganligi, aholining raqamli savodxonlik darajasining yetarli emasligi raqamli boshqaruv salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga to'sqinlik qilmoqda. Bundan tashqari, ma'lumotlarni himoya qilish va kiberxavfsizlikning ortib borayotgan ahamiyati doimiy institutsional hushyorlikni va siyosatga moslashishni talab qiladi.

Kelajakda O'zbekistonda mahalliy hokimiyat organlarini raqamlashtirish muvaffaqiyati texnologik taraqqiyotni inson taraqqiyoti, axloqiy boshqaruv va uzoq muddatli barqarorlik bilan bog'laydigan yanada inklyuziv raqamli ekotizim yaratilishiga bog'liq bo'ladi. Hukumat, ilmiy doiralar va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish innovatsiyalarni yanada tezlashtirishi va raqamli transformatsiya ijtimoiy ishonch va samarali davlat boshqaruvining harakatlantiruvchi kuchiga aylanishini ta'minlashi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, mahalliy davlat hokimiyati organlarida raqamlashtirishni ilgari surish kompleks yondashuvni – texnologik innovatsiyalarni inson kapitalini rivojlantirish, huquqiy modernizatsiya va jamiyatni qamrab olish bilan uyg'unlashtirishni talab qiladi. Faqatgina bunday integratsiyalashgan strategiya orqali raqamli transformatsiya davlat sektori samaradorligi va fuqarolarning hukumatga ishonchini oshirishning haqiqiy tayanchiga aylanishi mumkin.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Mergel, I., Edelman, N. va Haug, N. (2019). Raqamli transformatsiyani aniqlash: ekspert suhbatlari natijalari. Har chorakda hukumat axboroti <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3512055>
2. <https://www.worldbank.org/en/topic/digital/overview>

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "“Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6079 Farmoni <https://www.lex.uz/docs/5030957>
4. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0894439307304515>
5. O'zbekiston Davlat statistika qo'mitasi (2020, 2024). Raqamlashtirish bo'yicha tahlili. <https://stat.uz/uz/>
6. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Elektron Hukumat Tadqiqoti (2022). Elektron hukumatni rivojlantirish indeksi <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>
7. OECD (2025). Hukumat bir qarashda 2025. OECD nashriyoti. https://www.oecd.org/en/publications/2025/06/government-at-a-glance-2025_70e14c6c/full-report/digital-government-index_1edec44e.html
8. O'zbekiston raqamli texnologiyalar vazirligi (2024). “Elektron hukumat” tizimini joriy etish bo'yicha yillik hisobot.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 11 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).